

УДК 316.4:640

І. С. Крамаренко,

к. е. н., доцент, декан факультету права та соціально-освітніх технологій,
Миколаївський міжрегіональний інститут розвитку людини Університету "Україна"
ORCID ID: 0000-0002-0417-0918

Л. А. Козаченко,

к. е. н., доцент, доцент кафедри обліку і оподаткування,
Миколаївський національний аграрний університет
ORCID ID: 0000-0003-3645-4066

О. В. Стиценко,

викладач кафедри економіки та інформаційних технологій,
Миколаївський міжрегіональний інститут розвитку людини Університету "Україна"
ORCID ID: 0000-0003-4634-4135

К. О. Карабін,

здобувач вищої освіти спеціальності "Облік і оподаткування",
Миколаївський національний аграрний університет
ORCID ID: 0000-0002-9312-5720

DOI: 10.32702/2306-6792.2020.11.83

ІНКЛЮЗИВНИЙ ТУРИЗМ — ІНВЕСТИЦІЙНА СКЛАДОВА ЕКОНОМІКИ РЕГІОНУ

I. Kramarenko,

PhD in Economics, Associate Professor, Dean of the Faculty of Law and Social and Information Technologies,
Mykolaiv Interregional Institute of Human Development of the "Ukraine" University

L. Kozachenko,

PhD in Economics, Associate Professor, Associate Professor of the Department accounting and taxation, Mykolaiv
National Agrarian University

O. Stytsenko,

Teacher Department of Economics and Information Technology

Mykolaiv Interregional Institute of Human Development of the "Ukraine" University

K. Karabin,

graduate of the specialty "Accounting and Taxation" of the Nikolaev National Agrarian University

INCLUSIVE TOURISM — INVESTMENT COMPONENT OF THE REGION'S ECONOMY

Метою статті є обґрунтування перспектив розвитку інклюзивного туризму як вагомій інвестиційної складової економіки регіону. Основними завданнями дослідження є: аналіз рівня урбанізації регіонів України та внесення прямих іноземних інвестицій в них; обґрунтування розвитку зеленого туризму як основної складової інклюзивного й економіки регіону.

Досліджено, що коефіцієнт урбанізації показує динаміку і тенденції майже однаково по всіх регіонах України, тобто відбуваються процеси стиснення економічного простору на користь великих міст. Так, коефіцієнт урбанізації у 2018 році понад 50% спостерігається у 79% областей, а це означає значне скорочення населення сільської місцевості. Тільки Закарпатська (37,09%), Івано-Франківська (44,20%), Рівненська (47,49%), Тернопільська (45,29%) та Чернівецька (43,20%) області мають показник урбанізації менше за 50%. Суттєву зміну показника урбанізації за 2010—2018 роки спостерігаємо у Вінницькій (збільшення на 1,78 в.п.), Сумській (+1,74 в.п.), Тернопільській (+1,5 в.п.), Хмельницькій (+2,25 в.п.), Чернігівська (+2,42 в.п.).

Проаналізовано показники розвитку інвестиційних процесів у розрізі регіонів України, що показав значні диспропорції інвестиційної активності у сфері капітального інвестування. Слід зазначити, що майже у всіх регіонах (окрім Луганської області) спостерігалось зростання капітальних вкладень. Найвищими темпами (понад 125% за період 2010—2019 років) капітальне інвестування зростало у Івано-Франківській, Полтавській, Тернопільській, Черкаській, Чернігівській областях, тобто у регіонах в яких переважає розвиток аграрного сектору. Найнижчі темпи приросту капітальних інвестицій (до 100%) характерні для Волинської, Дніпропетровської, Чернівецької, Луганської, Рівненської, Сумської, Харківської, Запорізької та Донецької областей. Рівень диспропорційності розвитку (різниця між найвищим та найнижчим показником) за темпами приросту інвестиційних вкладень склав у 2019 році 491%, якщо враховувати показники Луганської і Донецької областей, що втратили значну частину економічного потенціалу, або 199% без їх урахування.

Досліджено тенденції та ефективність розвитку сільського зеленого туризму за регіонами України. Проаналізовано динаміку основних параметрів суб'єктів агротуризму. Здійснено геопросторове розміщення садіб сільського зеленого туризму в Україні. Окреслено потребу в удосконаленні чинної нормативно-правової бази, пошуку нових джерел фінансово-інвестиційного спрямування, розробці організаційно-економічних заходів.

The purpose of the article is to substantiate the prospects for the development of inclusive tourism as an important investment component of the region's economy. The main objectives of the study are: analysis of the level of urbanization of the regions of

Ukraine and foreign direct investment in them; substantiation of development of green tourism as the main component of inclusive and economy of the region.

It is investigated that the coefficient of urbanization shows the dynamics and trends almost equally in all regions of Ukraine, ie there are processes of compression of the economic space in favor of large cities. Thus, the urbanization rate in 2018 of more than 50% is observed in 79% of oblasts, which means a significant reduction in the rural population. Only Zakarpattia (37.09%), Ivano-Frankivsk (44.20%), Rivne (47.49%), Ternopil (45.29%) and Chernivtsi (43.20%) oblasts have an urbanization rate of less than 50%. A significant change in the indicator of urbanization for 2010—2018 is observed in Vinnytsia (increase by 1.78 percentage points), Sumy (+1.74 percentage points), Ternopil (+1.5 percentage points), Khmelnytsky (+ 2.25 percentage points), Chernihiv (+2.42 percentage points).

The indicators of development of investment processes in the context of the regions of Ukraine are analyzed, which showed significant disproportions of investment activity in the field of capital investment. It should be noted that in almost all regions (except Luhansk region) there was an increase in capital investment. The highest rates (over 125% for the period 2010—2019) of capital investment grew in Ivano-Frankivsk, Poltava, Ternopil, Cherkasy, Chernihiv regions, ie in regions where the development of the agricultural sector predominates. The lowest growth rates of capital investments (up to 100%) are typical for Volyn, Dnipropetrovsk, Chernivtsi, Luhansk, Rivne, Sumy, Kharkiv, Zaporizhia and Donetsk regions. The level of disproportionate development (the difference between the highest and lowest) in terms of investment growth in 2019 was 491%, if we take into account the indicators of Luhansk and Donetsk regions, which lost much of their economic potential, or 199% without them.

Trends and efficiency of rural green tourism development by regions of Ukraine are studied. The dynamics of the main parameters of agritourism entities are analyzed. Geospatial location of rural green tourism farmsteads in Ukraine has been carried out. The need to improve the current regulatory framework, search for new sources of financial and investment direction, development of organizational and economic measures is outlined.

Ключові слова: інклюзивний туризм, інвестиційна складова, прямі іноземні інвестиції, економіка регіону, агросадиби, агротуризм.

Key words: inclusive tourism, investment component, foreign direct investment, region's economy, farmsteads, agritourism.

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ У ЗАГАЛЬНОМУ ВИГЛЯДІ ТА ЇЇ ЗВ'ЯЗОК ІЗ ВАЖЛИВИМИ НАУКОВИМИ ЧИ ПРАКТИЧНИМИ ЗАВДАННЯМИ

Інклюзивний розвиток економіки регіонів України є найвагомішим результатом справедливого розподілу доходів, що дозволяє побачити його результати кожному члену суспільства, охоплюючи усі сфери його життя; супроводжується покращенням якості життя громадян зменшенням бідності. Інклюзивний розвиток економіки регіонів України є процесом забезпечення можливості участі населення в процесі зростання, як з точки зору залучення до прийняття рішень, так і в створенні самого процесу зміцнення потенціалу територій. Необхідно, щоб суспільство було активно включено в процеси політичних, соціальних і економічних змін. Тобто важливими є посилення залучення до вирішення проблем розвитку усіх верств населення на усій території України.

Важливими показниками, що показують ефективність інклюзивного розвитку економіки регіонів України є дослідження рівня урбанізації й темпів зростання (зменшення) наявного населення, а також засвоєння прямих іноземних інвестицій регіонами України.

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ І ПУБЛІКАЦІЙ

Дослідженню розвитку туризму, інвестування та проблеми забезпечення конкурентоспроможності туризму досліджували такі відомі вітчизняні та зарубіжні вчені присвятили свої

дослідження такі відомі економісти як В.М. Геєць, І.О. Бланк, А.М. Борщ, В.С. Кравців, С.О. Іщук, Т.В. Кулініч та інші. Питання впливу інвестицій на економічний розвиток держави досліджено в роботах таких економістів: Є.О. Бойко, Б.М. Данилишин, М.І. Долішній, О.В. Гаврилюк, З.В. Герасимчук, І.О. Іртищева, І.М. Котова, О.О. Лемішко, І.І. Лукінов, Ю.В. Макогон, А.О. Петкова, В.Д. Попова, М.І. Стегней, А.Є. Сімків, Д.В. Шиян. Однак дослідженню перспектив становлення інклюзивного туризму як вагомої інвестиційної складової економіки регіону не приділено достатньої уваги, адже сьогодні за кожним містом закріплюється інклюзивний вимір його розвитку, а тому потребує подальшого аналізу.

МЕТА СТАТТІ

Метою статті є обґрунтування перспектив розвитку інклюзивного туризму як вагомої інвестиційної складової економіки регіону. Основними завданнями дослідження є: аналіз рівня урбанізації регіонів України та внесення прямих іноземних інвестицій в них; обґрунтування розвитку зеленого туризму як основної складової інклюзивного й економіки регіону.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ ДОСЛІДЖЕННЯ З ПОВНИМ ОБґРУНТУВАННЯМ ОТРИМАНИХ НАУКОВИХ РЕЗУЛЬТАТІВ

Необхідно погодитись з Мельник М.І., що "... людський капітал, його примноження і ефективне використання є основним чинником

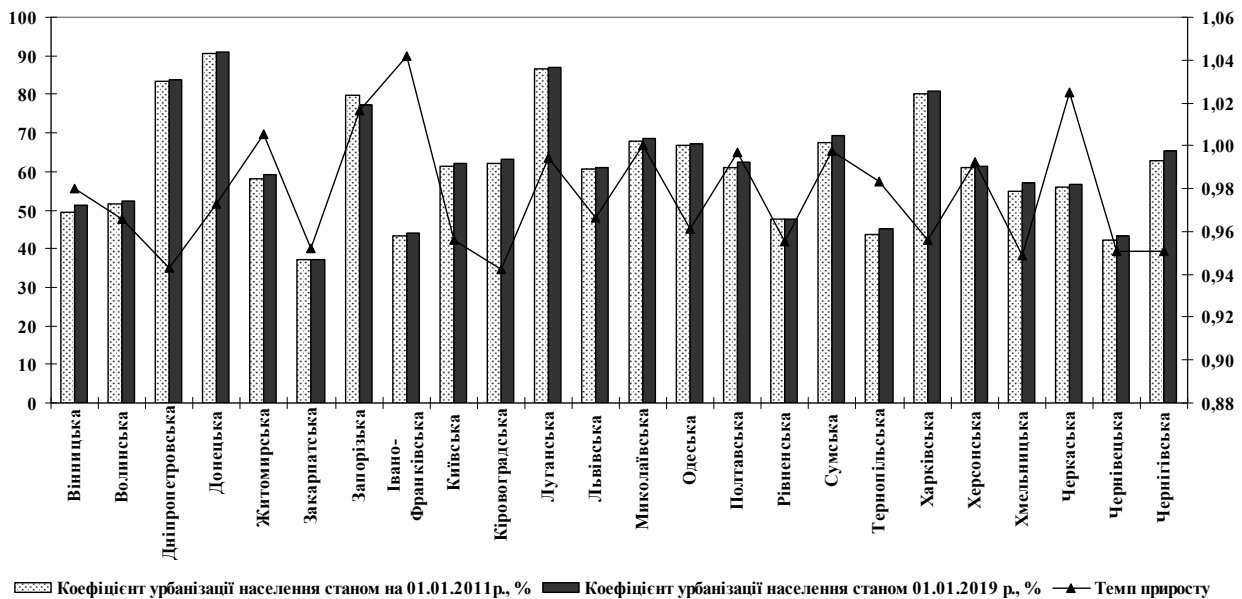

Рис. 1. Показники урбанізації й темпів зростання (зменшення) наявного населення регіонів України за період 2010—2018 років

Джерело: складено авторами за даними Державної служби статистики України [2].

інклюзивного розвитку як міст, так і регіонів і країни загалом. Сьогодні в Україні на фоні значної депопуляції населення, існує пряма залежність між інтенсивністю урбанізаційних процесів та показниками природного і міграційного приросту (скорочення) населення. Коефіцієнти інтенсивності урбанізації показують, що високі темпи приросту міського населення властиві областям Західної України (лідери Чернівецька, Волинська і Івано-Франківська), Київській та Одеській областям — пояснюються як демографічним резервом населення на сільській території, так і постійним міграційним припливом населення. Зростання інтенсивності урбанізаційних процесів у даних регіонах можна пояснити більш пізньою історичною стадією урбанізації Західної України, у порівнянні зі старопромисловими та високоурбанізованими областями Сходу та Центру. Затухання процесів урбанізації зумовлені переходом до наступної стадії урбанізації (за Дж. Джіббсом) та вимушеним переселенням населення із зон військового конфлікту" (рис. 1) [1, с. 13].

Дані коефіцієнту урбанізації показують динаміку і тенденції майже однаково по всіх регіонах України, тобто відбуваються процеси стиснення економічного простору на користь великих міст. Так, коефіцієнт урбанізації у 2018 році більше ніж 50% спостерігається у 79% областей, а це означає значне скорочення населення сільської місцевості. Тільки Закарпатська (37,09%), Івано-Франківська (44,20%), Рівненська (47,49%), Тернопільська (45,29%) та

Чернівецька (43,20%) області мають показник урбанізації менше за 50%. Суттєву зміну показника урбанізації за 2010—2018 роки спостерігаємо у Вінницькій (збільшення на 1,78 в.п.), Сумській (+1,74 в.п.), Тернопільській (+1,5 в.п.), Хмельницькій (+2,25 в.п.), Чернігівська (+2,42 в.п.).

Важливим показником розвитку економіки регіонів є процеси залучення інвестиційних ресурсів. Аналіз розвитку інвестиційних процесів у розрізі регіонів України показав значні диспропорції інвестиційної активності у сфері капітального інвестування. Слід зазначити, що майже у всіх регіонах (окрім Луганської області) спостерігалось зростання капітальних вкладень. Найвищими темпами (понад 125% за період 2010—2019 років) капітальне інвестування зростало у Івано-Франківській, Полтавській, Тернопільській, Черкаській, Чернігівській областях, тобто у регіонах в яких переважає розвиток аграрного сектору. Найнижчі темпи приросту капітальних інвестицій (до 100%) характерні для Волинської, Дніпропетровської, Чернівецької, Луганської, Рівненської, Сумської, Харківської, Запорізької та Донецької областей. Рівень диспропорційності розвитку (різниця між найвищим та найнижчим показником) за темпами приросту інвестиційних вкладень склав у 2019 році 491%, якщо враховувати показники Луганської і Донецької областей, що втратили значну частину економічного потенціалу, або 199% без їх урахування.

Доцільно враховувати, що у кожному регіоні створилася своя специфічна ситуація, що

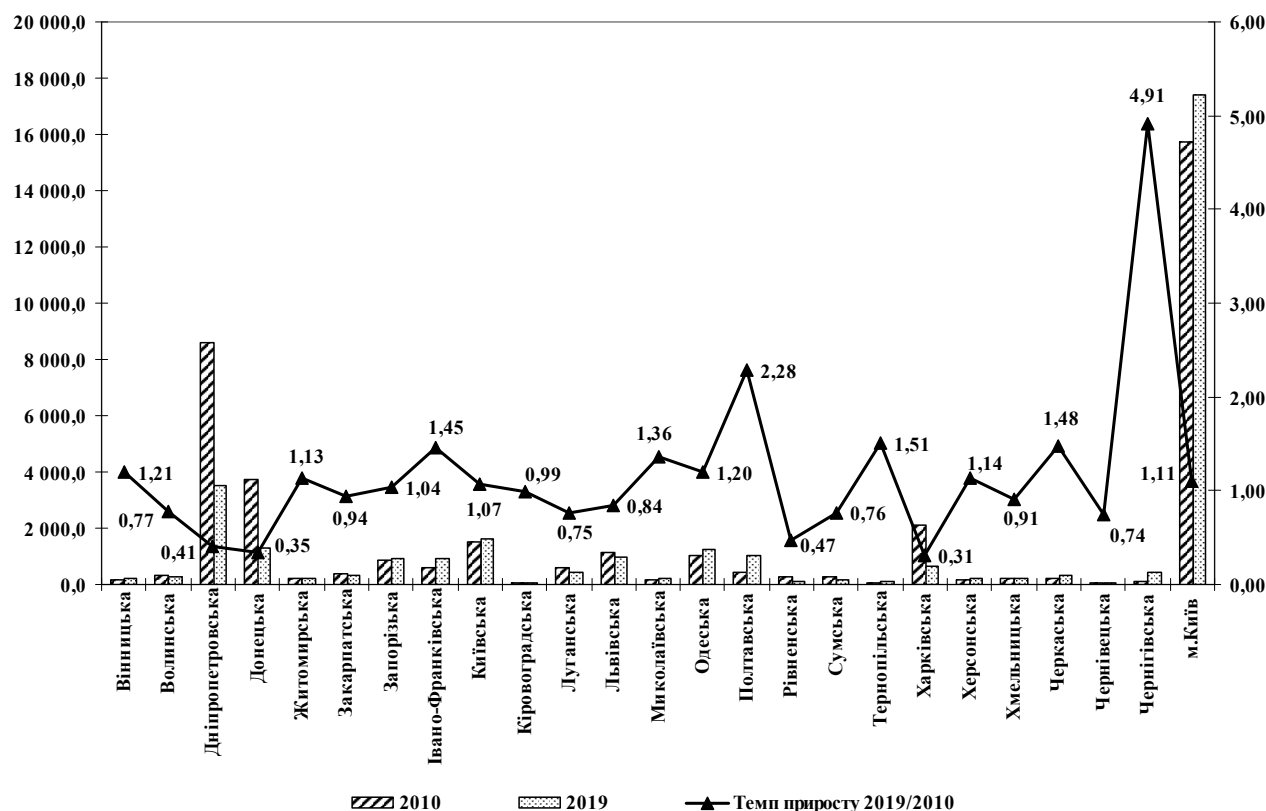

Рис. 2. Обсяг й приріст іноземних інвестицій у регіонах за період 2010—2019 років

Джерело: розраховано авторами за даними Державної служби статистики України [2].

створює певні позитивні чи негативні умови для потенційних іноземних інвесторів. Обсяги приросту іноземних інвестицій у розрізі регіонів України наведено на рисунку 2.

Тобто можна сказати, що в інвестиційному плані регіони розвивалися нерівномірно. Звичайно, основною причиною цього є окупація частини територій Російською Федерацією. Близькість до цих територій об'єктивно знижує інвестиційну привабливість регіонів у зв'язку з підвищеними ризиками. Наступними за вагомістю причинами є: втрата значної частини ринків збуту для продукції окремих галузей, які є предметом виробничої спеціалізації ряду регіонів, порушення традиційних транспортних та логістичних сполучень та втрата частини людського капіталу внаслідок міграції.

На жаль, виявляється, що Україна практично зовсім не готова до надання туристичних послуг людям з інвалідністю, наші рекреаційні зони не пристосовані до їхніх побажань і вимог, бракує фахівців, методик, досвіду.

Доведено, що регіони України мають високий економічний, соціальний та інноваційний потенціал. Але на тлі підвищеного економічного розвитку відслідковуємо низький рівень інтеграції та соціалізації людей з інвалідністю до повноцінного життя. Серед головних про-

BLEM регіональної соціалізації людей з інвалідністю залишається доступність, без бар'єрне проектування й працевлаштування. Економічна якість розвитку (ефективність, прибутковість) регіону має поєднуватися із соціальною якістю надання послуг (високий рівень освіти, охорони здоров'я, рівень добробуту і тривалість життя, задоволеність характером та умовами праці тощо).

Сільський туризм в умовах ринкової економіки все більше набуває пріоритетного значення, адже допомагає вирішувати проблеми розвитку сільської місцевості, а саме: відтік молоді в міста, зниження зайнятості, низькі доходи сільськогосподарського населення тощо.

Сільський туризм загалом та агротуризм зокрема вирішують проблеми диверсифікації підприємництва в регіонах, зайнятих виробництвом сільськогосподарської продукції, та підвищення рівня зайнятості трудового потенціалу через створення додаткових робочих місць. Одночасно сільський туризм виконує величезну пізнавальну функцію та сприяє вихованню громадян щодо бережливого ставлення до природи, розумінню сутності та проблем праці в сільському господарстві. Крім того, сільський туризм є видом відносно дешевого, але досить приємного й одночасно активного

відпочинку, рекреації та оздоровлення [4].

Задля оцінки економічного потенціалу суб'єктів агротуризму, необхідно дослідити динаміку розвитку сільського зеленого туризму по основним характеристикам, а саме: кількість садиб, їх загальну та житлову площу, кількість розміщення відпочиваючих, середня місткість. Оцінку динаміки основних параметрів розвитку сільського зеленого туризму в Україні проведено за даними таблиці 1.

Узагальнюючи інформації з наведених статистичних даних (табл. 1) слід зауважити, що усі наявні суб'єкти сільського туризму (агросадиби) здійснюють свою діяльність у формі фізичних осіб — підприємців. У розрізі аналізуючого періоду видно, що кількість агросадиб в Україні збільшується з кожним роком, так на 142 одиниць у 2017 р. у порівнянні із 2015 р. Загальна площа садиб у 2017 році також збільшується на 21 522,1 м² у порівняння із 2015 роком і становить 94 763,1 м². Кількість розміщених осіб протягом останніх трьох років також збільшувалося, так у 2016 році маємо приріст цього показника на 30 638 осіб, порівняно із рівнем 2015 р. та у 2017 році на 33 317 осіб порівняно із 2015 р. Середня місткість садиб у 2017 р. зростає на 0,8 порівняно з рівнем 2015 р.

У процесі дослідження динаміки розвитку сільського зеленого туризму в Україні було виявлено, що кількість садиб по Україні збільшується та прослідковується активізація розвитку агротуризму, про що свідчать статистичні дані кількості розміщених туристів. Але має місце той факт, що офіційні та фактичні дані підприємницької діяльності у сфері агротуризму різняться між собою: по-перше, це пояснюється тим, що значна кількість внутрішніх туристів не завжди користуються послугами туроператорів чи турагентів, на відміну від виїзних туристів; по-друге, значна частина агросадиб є офіційно не зареєстрованими, тобто перерубають "у тіні", що в свою чергу пов'язано із мінімальною підтримкою як місцевої влади, так і держави в цілому. Отже, статистичні дані сільського зеленого туризму зараз не мають повної достовірної інформації, що в свою чергу заважає повноцінно оцінювати масштаб розвитку агротуризму.

Таблиця 1. Динаміка розвитку сільського зеленого туризму в Україні

Рік	Кількість садиб, од.	Площа садиб, м ²		Кількість розміщених осіб	Середня місткість садиб, місць
		усього	зокрема, житлова		
2015	235	73241,0	25557,5	49253	12,7
2016	375	90811,1	43764,0	79891	13,2
2017	377	94 763,1	45 924,1	82 570	13,5
Відхилення 2017 року від 2015 року (+, -)	142	21 522,1	20 366,6	33 317	0,8

Джерело: складено авторами на основі [2].

Враховуючи на вище зазначене, слід здійснити найбільш точну оцінку розвитку сільського зеленого туризму в Україні. Основні показники діяльності садиб сільського зеленого туризму в Україні у 2017 році подано в таблиці 2.

Загалом найбільша кількість агросадиб зосереджена у Західному регіоні України, зокрема 81,2% садиб від загальної кількості розташовано в Івано-Франківській області, 4,2% садиб розташовані у Чернівецькій області, а 3,7% садиб зареєстровані в Львівській області.

Аналізуючи дані таблиці 2, можна констатувати, що насиченість агросадибами неоднаково розподілена по території України, що пояснюється природно-кліматичними умовами, наявністю історико-культурних об'єктів та збе-

Таблиця 2. Сільський зелений туризм за регіонами України у 2017 роках (фізичні особи-підприємці)

Області	Кількість садиб, од.	Кількість осіб, що перебували у закладах, осіб	Середня місткість садиб, од.	Площа садиб, м ²	
				усього	у тому числі житлова
Україна	377	82 570	13,5	94 763,1	45 924,1
Вінницька	1	35	12,0	80,0	48,0
Волинська	2	3 050	15,0	1 052,1	213,1
Дніпропетровська	1	265	9,0	126,4	76,0
Донецька	-	-	-	-	-
Житомирська	-	-	-	-	-
Закарпатська	8	488	9,5	1 815,3	1 297,3
Запорізька	-	-	-	-	-
Івано-Франківська	306	55 096	12,8	59 493,6	36 266,4
Київська	-	-	-	-	-
Кропивницька	2	1 669	11,5	7 750,0	240,0
Луганська	-	-	-	-	-
Львівська	14	2 797	19,5	4 060,9	2 064,5
Миколаївська	4	881	23,5	5 680,0	1 340,2
Одеська	3	1 672	8,0	216,6	144,2
Полтавська	1	15	7,0	98,0	70,0
Рівненська	-	-	-	-	-
Сумська	-	-	-	-	-
Тернопільська	6	4 088	26,5	1 145,9	773,6
Харківська	-	-	-	-	-
Херсонська	-	-	-	-	-
Хмельницька	6	3 797	23,5	1 486,0	680,0
Черкаська	4	728	7,5	374,0	298,0
Чернівецька	16	6 974	16,2	3 771,3	1 990,9
Чернігівська	3	1 015	13,3	7 613,0	421,9
м. Київ	-	-	-	-	-

Джерело: складено авторами за основі [3].

Рис. 3. Геопросторове розміщення садіб сільського зеленого туризму в Україні у 2017 році

Джерело: складено авторами за основи [3].

реженням етнічних традицій. Геопросторове розміщення садіб сільського зеленого туризму в Україні у 2017 році зображено на рисунку 3.

У сучасних умовах світової пандемії та економічної кризи агротуризм в Україні стає чудовою альтернативою закордонних курортів, адже чимало українців обирають екологічні сільські садиви для активного відпочинку.

Таким чином, розвиток сільського зеленого туризму не тільки допомагає збереженню та розвитку рекреаційних зон у сільській місцевості, але й сприяє вирішенні соціально-економічних проблем села, що передбачає зниження рівня безробіття шляхом залучення молоді і місцевого населення, відтворення трудового потенціалу, уповільнення міграційних процесів, підвищення рівня інфраструктурного забезпечення регіону, поповнення місцевого бюджету тощо.

ВИСНОВКИ

Досліджено, що коефіцієнт урбанізації показує динаміку і тенденції майже однаково по всіх регіонах України, тобто відбуваються процеси стиснення економічного простору на користь великих міст. Так, коефіцієнт урбанізації у 2018 році понад 50% спостерігається у 79% об-

ластей, а це означає значне скорочення населення сільської місцевості. Тільки Закарпатська (37,09%), Івано-Франківська (44,20%), Рівненська (47,49%), Тернопільська (45,29%) та Чернівецька (43,20%) області мають показник урбанізації менше за 50%. Суттєву зміну показника урбанізації за 2010—2018 роки спостерігаємо у Вінницькій (збільшення на 1,78 в.п.), Сумській (+1,74 в.п.), Тернопільській (+1,5 в.п.), Хмельницькій (+2,25 в.п.), Чернігівській (+2,42 в.п.).

Проаналізовано показники розвитку інвестиційних процесів у розрізі регіонів України, що показав значні диспропорції інвестиційної активності у сфері капітального інвестування. Слід зазначити, що майже у всіх регіонах (окрім Луганської області) спостерігалось зростання капітальних вкладень. Найвищими темпами (понад 125% за період 2010—2019 років) капітальне інвестування зростало у Івано-Франківській, Полтавській, Тернопільській, Черкаській, Чернігівській областях, тобто у регіонах в яких переважає розвиток аграрного сектору. Найнижчі темпи приросту капітальних інвестицій (до 100%) характерні для Волинської, Дніпропетровської, Чернівецької, Луганської, Рівненської, Сумської, Харківської, Запорізької та Донецької областей. Рівень диспропорційності розвитку (різниця між найвищим

та найнижчим показником) за темпами приросту інвестиційних вкладень склав у 2019 році 491%, якщо враховувати показники Луганської і Донецької областей, що втратили значну частину економічного потенціалу, або 199% без їх урахування.

Результати дослідження вказують на те, що передумовою сталого розвитку сільських територій є стимулювання і підтримка підприємництва у сфері сільського зеленого туризму як державному, так і на регіональному рівні. Саме тому для активізації розвитку агротуризму та виведенню агросадіб "з тіні" виникає потреба в удосконаленні діючої нормативно-правової бази, пошуку нових джерел фінансово-інвестиційного спрямування, а також у розробці організаційно-економічних заходів.

Література:

1. Інклюзивний вимір розвитку міст центрів ділової активності України: тенденції та перспективи: наукова доповідь / НАН України. ДУ "Інститут регіональних досліджень імені М. І. Долишнього НАН України"; наук. редактор М. І. Мельник. Львів, 2019. 55 с.

2. Державна служба статистики України URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/> (дата звернення 16.04.2020).

3. Колективні засоби розміщування в Україні у 2017 році: Статистичний бюлетень. Київ: Державна служба статистики України, 2018. 142 с.

4. Ставська Ю.В. Особливості та тенденції розвитку індустрії сільського туризму. СХІДНА ЄВРОПА: ЕКОНОМІКА, БІЗНЕС ТА УПРАВЛІННЯ. Серія: Економіка та управління національним господарством. 2018. Вип. 6 (17). С. 84—91. URL: http://www.easterneurope-ebm.in.ua/journal/17_2018/17.pdf (дата звернення 16.04.2020).

5. Крамаренко І.С. Формування та розвиток регіонального інвестиційного потенціалу в умовах структурних трансформацій економіки: теорія, методологія та практика. Миколаїв: ФОП Швець В.М., 2019. 356 с.

6. Іртищева І.О., Крамаренко І.С. Інвестиційна привабливість економіки: міжрегіональні асиметрії. Регіональна економіка. 2014. № 2 (72). С. 84—95.

7. Крамаренко І.С. Регіональна структура інвестиційного потенціалу: сучасний стан та концептуальні підходи. Вісник ХНАУ. 2019. № 4. С. 150—162.

8. Бурковський І.Д., Іртищева І.О. Інвестиційне забезпечення економічного розвитку аграрного виробництва. Економіка АПК. 2005. № 12. С. 71—73.

9. Крамаренко І.С., Сенкевич О.Ф., Клецов Є.С., Прокопенко Н.О., Кльоц Ю.Ю. Особливості формування інвестиційного потенціалу: регіональний та національний аспект. Вісник ХНАУ. 2019. № 3. С. 343—357.

10. Іртищева І.О., Потапенко О.М. Інституційне забезпечення інвестиційно-інноваційного розвитку. Бізнес-навігатор. 2011. № 3 (24). С. 102—106.

References:

1. Inclusive dimension of development of cities and centers of business activity of Ukraine: tendencies and prospects: scientific report (2019), NAS of Ukraine. State Institution "Institute of Regional Studies named after MI Dolishny NAS of Ukraine" Lviv, Ukraine.

2. State Statistics Service of Ukraine (2020), available at: <http://www.ukrstat.gov.ua/> (Accessed 16 April 2020).

3. State Statistics Service of Ukraine (2018), "Collective accommodation facilities in Ukraine in 2017" Kyiv, Ukraine.

4. Stavskaya, Y.V. (2018) "Features and trends in the rural tourism industry", EASTERN EUROPE: ECONOMY, BUSINESS AND GOVERNANCE. Series: Economics and management of the national economy, vol. 6 (17), pp. 84—91, available at: http://www.easterneurope-ebm.in.ua/journal/17_2018/17.pdf (Accessed 16 April 2020).

5. Kramarenko, I.S. (2019) "Formation and development of regional investment potential in the conditions of structural transformations of economy: theory, methodology and practice", Mykolaiv, Ukraine.

6. Irtyshcheva, I.O. and Kramarenko, I.S. (2014), "Investment attractiveness of the economy: inter-regional asymmetries", Regional economy, vol. 2 (72), pp. 84—95.

7. Kramarenko, I.S. (2019), "Regional structure of investment potential: current state and conceptual approaches", KhNAU Bulletin, vol. 4, pp. 150—162.

8. Burkovsky, I.D. and Irtyshcheva, I.O. (2005), "Investment support for the economic development of agricultural production", APK economy, vol. 12, pp. 71—73.

9. Kramarenko, I.S. Senkevich, O.F. Kletsov E.S. Prokopenko, N.O. and Klyots, Yu.Yu. (2019), "Features of investment potential formation: regional and national aspect", KhNAU Bulletin, vol. 3, pp. 343—357.

10. Irtyshcheva, I.O. and Potapenko, O.M. (2011), "Institutional support for investment and innovation development". Business navigator, vol. 3 (24), pp. 102—106.

Стаття надійшла до редакції 20.05.2020 р.